

Razne su teorije o tome kako se oblikuje ličnost, tko ima presudan utjecaj na formiranje ličnosti, jesu li to okolina i učenje ili pak se ličnost osobe oblikuje pod utjecajem genetike, pa su geni ti koji imaju ključnu ulogu kod svake osobe. Postoje tako i razne podjele prema karakterima. Jedna od najčešćih je podjela konstitucija prema Kretschmeru.

Piknička, astenička i atletska građa

Ličnosti su odraz tjelesne građe Ernest Kretschmer, njemački psihijatar, podijelio je ličnosti u tri skupine koje su imale određene osobine zadane svojom tjelesnom građom. Prema takvoj tipologiji, temperament i reakcije pojedinca odraz su vrste njegove tjelesne građe, je li, na primjer, mršav ili zdepast. Tako je piknik, debeljuškast i vedar. Astenik je mršav i agresivan, a atletik odlikuju sportska građa i natjecateljski karakter.

Kretschmer je pokušao tjelesnu građu povezati sa psihičkim poremećajima, pa je zaključio da piknici oboljevaju od depresije, a astenici češće oboljevaju od shizofrenije. Konstitucija je, dakle, prema tom stajalištu ujedno i predispozicija za određene psihičke bolesti. Astenički i piknički tip Kretschmer je uveo podjelu na astenični (leptosomni), atletski i piknički konstitucijski tip.

Smatra da svi oblici čovjekova reagiranja ovise isključivo o njegovoj konstituciji, pa tako o njoj ovise njegove psihičke sposobnosti (značaj, temperament) i predispozicija za određene psihičke bolesti, kao što su shizofrenija, epilepsija, manično-progresivna psihoza. Astenička osoba uglavnom je mršava, nervozna, te pod utjecajem svoga vegetativnog živčanog sustava naginje niskom tlaku, oscilacijama razine šećera u krvi te često smanjenim razinama šećera u krvi.

Piknički tip su konstitucijski i tjelesno jače, deblje osobe, ambiciozne, sklone ljutnji, ljubomori, kontroli. Naginju visokom tlaku, povišenoj razini šećera u krvi što ukazuje na upalne procese u organizmu. Emotivne manifestacije koje se očituju pod pritiskom i stresom jesu oscilacije raspoloženja od maničnog povišenog raspoloženja koje nazivaju veselošću do depresije koja ih obuzima kada su sami. Iako su dugo vrijeme smatrana utemeljenim, Kretschmerova shvaćanja danas imaju manju važnost i zamijenjeni su genetskim teorijama o funkcioniranju organizma.

Reakcije živčanog sustava

Suprotno ovom njemačkom psihijatru, sovjetski znanstvenik Pavlov smatra da funkcionalna djelatnost središnjega živčanoga sustava, u prvom redu kore velikoga mozga, određuje fiziološka svojstva organizma. Prema tomu, na temelju čovjekova vanjskog izgleda ne može se otkriti način reagiranja njegova organizma. Pavlov je utemeljitelj pristupa koji je usmjeren na ponašanje, a kojemu je cilj otkrivanje zakonitosti ponašanja ljudi u određenim situacijama.

Postoje individualne razlike u funkcioniranju živčanog sustava, s obzirom na količinu doživljenog stresa, pa će tako netko reagirati jače i prije. Radeći eksperimentalno s psima, Pavlov je kod njih ustanovio četiri tipa živčanoga sustava: jako neuravnotežen tip, kod kojega prevladava razdražljivost; jako uravnotežen, brz; jako uravnotežen, spor; i slabi tip.

Hipokratova podjela karaktera

Ti tipovi odgovaraju Hipokratovoj podjeli ljudi na četiri temperamenta: kolerični, sangvinični, flegmatični i melankolični. Hipokratova četiri temperamenta Osobine ličnosti su urođene ili stečene dispozicije za ponašanje na određeni način. Podrazumijevaju temperament, karakter, navike i crte ličnosti.

Temperament je način emocionalnog reagiranja na podražaje. Urođen je. Podrazumijeva emocionalnu stabilnost – labilnost, ekstrovertiranost – introvertiranost, optimizam – pesimizam. Temperament je naziv za skup osobina koje razlikuju ljude prema uobičajenom raspoloženju, razini aktivacije, te kvaliteti emocionalnog reagiranja na podražaje.

Hipokrat je prvi podijelio ličnost prema temperamentu na određene skupine. To su melankolik, koji je nedruštven, krut, pesimističan. Kolerik je agresivan, nagao, pesimističan. Flegmatik je miran, moralan, optimističan, a sangvinik vedar, veseo, optimističan.

Medicina.hr

VEZANI SADRŽAJI

{loadposition related}